

Bolagsstämmorapport 2019

KPA
PENSION

Innehållsförteckning

KPA Pension - den ansvarsfulla ägaren.....	3
Klimatförändringarna är årets fokusområde	4
KPA Pension och bolagsstämmor	4
Task Force on Climate-related Financial Disclosures	5
Frågor och svar från bolagsstämmor 2018.....	6
Alfa Laval	6
Assa Abloy	6
Atlas Copco	7
Axfood	7
BillerudKorsnäs	8
Boliden	8
Castellum	8
Dometic Group	9
Electrolux	9
Elekta	10
Epiroc.....	10
Ericsson	11
Essity.....	11
Fabege	11
Fastighet AB Balder.....	12
Getinge.....	12
Handelsbanken.....	13
Hennes & Mauritz.....	13
Hexagon	14
Hexpol	14
Husqvarna.....	15
Intrum	15
JM.....	15
Kinnevik Investment.....	16
Modern Times Group.....	16
NCC.....	16
SCA.....	17
SEB	17
Securitas.....	18
Skanska.....	18
SKF	19
SSAB.....	19
Swedbank	20
Swedish Orphan Biovitrum	20
Tele2.....	20
Telia Company.....	21
Trelleborg.....	21

KPA Pension - den ansvarsfulla ägaren

Ansvarsfull Kapitalförvaltning är KPA Pensions strategi för att integrera hållbarhetshänsyn i de investeringar vi gör för våra kunders räkning. Genom att integrera hållbarhet i förvaltningen av kapitalet kan vi minska investeringsriskerna och samtidigt bidra positivt till den framtida utvecklingen av samhället. För pensionssparare är framtiden av stor betydelse, både ur ett finansiellt perspektiv såväl som ur ett hållbarhetsperspektiv.

KPA Pension har en lång tradition av att arbeta med ägarstyrning; vi började redan år 1998 att aktivt följa och påverka våra noterade innehav i en mer hållbar riktning. Mycket har naturligtvis hänt sedan dess, men vår tro, att hållbara bolag också är bättre bolag, är densamma. Ledstjärnan i vårt arbete utgår från KPA Pensions vision att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Vi är stolta över att hållbarhetsfrågor är viktiga för våra kunder. KPA Pensions styrelser har därför antagit de etiska placeringskriterierna, som styr vad vi får investera i, efter utvärdering av vilka frågor som är särskilt viktiga för våra kunder. Resultatet är att vi inte investerar i bolag som producerar tobak, vapen, alkohol, spel samt bolag som systematiskt bryter mot mänskliga rättigheter eller bolag där mer

än 30 procent av omsättningen kommer från från kolverksamhet. Sedan 1 januari 2017 gäller våra etiska placeringskriterier alla tillgångsslag, som förutom aktier är räntor, fastigheter och specialplaceringar. Våren 2019 genomförde vi en större förändring av vår utländska aktieportfölj. Med en halvering av antalet bolag så minskade vi portföljens koldioxidavtryck med 20 procent och dessutom valde vi bort bolag med över 10 procent av sin omsättning från oljesand. Sedan våren 2019 röstar vi på distans vid alla våra utländska innehavs årsstämmor.

Med 200 miljarder kronor i förvaltad kapital har vi både ansvar och skyldighet att påverka våra noterade innehav i en mer hållbar riktning. Eftersom vi förvaltar med en långsiktig horisont – mycket av det vi förvaltar är ju framtida pensionspengar – är det viktigt att vi inte blundar för de hållbarhetsrisker som kan komma att påverka dagens och framtidens generationer. Den här typen av risker kan inte hanteras med ett kortsiktigt perspektiv. En långsiktig ägare som KPA Pension är därför väl lämpad att vara en balanserande röst till kortsiktiga intressen som inte engagerar sig i de hållbarhetsrisker som byggs upp i det finansiella systemet.

Det går inte att separera hållbarhet från bolagets verksamhet, utan det är i allra högsta grad en del av ett företags kärnverksamhet. På motsvarande vis går det heller inte att separera hållbarhetsrisker från andra verksamhetsrisker – utan bolag måste planera och agera för att minska sina hållbarhetsrisker precis som alla andra verksamhetsrisker. Det gäller naturligtvis även oss ägare, det går inte att vara en ansvarsfull ägare utan att uppmärksamma hållbarhetsriskerna i sina investeringar.

Ett konstruktivt engagemang i de bolag vi investerar i tillsammans med att delta och rösta vid bolagens årsstämmor stöder målet att leverera en långsikt god avkastning för våra kunder. Vi tror att företag med god bolagsstyrning och engagerade aktieägare är en förutsättning för att uppnå en långsiktigt hållbar avkastning. Genom att aktivt engagera oss i de företag vi investerar i och i förekommande fall utöva vår rösträtt kan vi ha ett positivt inflytande.

En utmaning för oss är att kunna visa till vilken del våra insatser var avgörande i ett företags förändring. Vi får därför ofta frågan ”hur vet ni att ni påverkar?”, eller ”vilket var det senaste bolaget ni påverkade?”. Många undrar därför om vårt arbete med bolagsstyrning verkligen gör någon skillnad. Vårt svar är alltid ett rungande ja! Även om vi inte exakt kan veta hur stor del vårt arbete påverkade ett specifikt bolag, så är vi övertygade om att vårt påverkansarbete leder bolagen i rätt riktning.

Klimatförändringarna är årets fokusområde

Klimatförändringarna är idag och många år framåt den viktigaste frågan och vi står inför allvarliga konsekvenser om vi inte lyckas hindra den globala uppvärmningen till under två grader. Mycket görs för att förhindra klimatförändringarna, men tyvärr ser utvecklingen i dagsläget inte ut att vara tillräcklig. Om vi fortsätter i den här takten finns det en stor risk att vi inte når Parisavtalets mål – vilket skulle innebära kraftigt negativa följder för vår planet.

2018 valde vi att lägga extra ansträngningar på att synliggöra riskerna med klimatförändringarna för de bolag vi har innehav i. 2019 fortsatte vi detta arbete med en uppföljning av föregående års frågor under stämamosäsongen.

2019 fortsatte vi även vårt deltagande i investerarinitiativet Climate Action 100+ som syftar till att påverka de största utsläpparna av växthusgaser till att bli mer hållbara.

KPA Pension* och bolagsstämmor

Det är på bolagsstämmor som ägare, stora som små, har möjlighet att direkt påverka företagen genom att rösta. Många punkter på dagordningen är ren formalia – som frågan om stämman blivit behörigen sammankallad – men exempelvis val av styrelse är en viktig fråga, då styrelsen tillsätts av ägarna för att utforma bolagets strategi och att övervaka ledningen.

KPA Pension anser att det är en rättighet men också en skyldighet att utöva rösträtten, och vi har som ambition att delta vid samtliga svenska årsstämmor där vi har innehav. Under 2019 har vi deltagit och ställt frågor vid 37 svenska stämmor.

2009 började vi ställa hållbarhetsfrågor till vd och i vissa fall styrelse på de svenska bolagsstämmorna, och sedan 2017 ställer vi samma fråga till samtliga bolag (med undantag för vissa branscher). Det gör vi för att bättre kunna jämföra bolagen. Bolagsstämman är ett bra tillfälle att ställa hållbarhetsfrågor till bolagen, eftersom både styrelse och ledning typiskt sett är närvarande – och dessutom får bolaget en chans att berätta för sina aktieägare vad de gör på området.

KPA Pension har under året röstat emot tre incitamentsprogram, då vi inte ansett att de var utformade på ett sätt som ligger i linje med vår ägarpolicy.

I den här rapporten kan ni läsa samtliga frågor som KPA Pensions representanter ställde vid årsstämmorna. Frågorna ställdes till bolagens verkställande direktör och/eller styrelseordförande och vi har skrivit ned svaren som vi uppfattat dem.

KPA Pensions representeras på bolagsstämmorna av medarbetare från Folksamgruppens koncernegensamma avdelning för ansvarsfullt ägande.

* Med KPA Pensions avses KPA Pensionsförsäkring AB och KPA Liv AB

Task Force on Climate-related Financial Disclosures

En av de frågor vi ställde i år handlade om bolaget planerade att följa och implementera rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). TCFD kom till på uppdrag av Financial Stability Board, och var en arbetsgrupp som leddes av New Yorks tidigare borgmästare Michael Bloomberg. Arbetsgruppen tog fram rekommendationer för hur bolagen ska rapportera kring sina klimatrelaterade risker och möjligheter, och de slutliga rekommendationerna kom i juni 2017.

Rekommendationerna utgår från fyra nivåer:

- Hur styrelse och ledning behandlar klimatrelaterade risker och möjligheter.
- Bolagets strategi kring klimatförändringar och omställningen till en så kallad "låg-fossil ekonomi".
- Vilka klimatrelaterade risker och möjligheter bolaget har identifierat.
- Vilka mål och mätetal bolaget använder sig av.

TCFD innebär att klimatfrågan, och då framförallt de risker och möjligheter som de innebär, inte längre ska ses som "någonting annat" – vilket hållbarhetsrisker ofta historiskt har setts som. Istället menar man att det ska hanteras som andra finansiella och strategiska risker – vilket betyder att det exempelvis är naturligt att styrelse och ledning har ansvar över frågan och att det ingår i bolagets strategiska planering. Vi tycker därför att TCFD är ett bra verktyg för bolag att få upp ögonen för klimatfrågan och att det kan bidra till mer hållbara affärsmodeller.

KPA Pension meddelade i december 2017 att vi kommer att implementera och följa rekommendationerna, och ett arbete med detta pågår. Vi tycker att det är viktigt att bolag inte behandlar klimatrelaterade risker och möjligheter annorlunda än andra risker och möjligheter – och vi uppmanar därför fler bolag att sätta sig in i TCFD och implementera rekommendationerna. Våren 2019 publicerade vi vår första TCFD-rapport som finns att hitta på vår hemsida.

Frågor och svar från bolagsstämmorna 2019

Alfa Laval

Fråga:

Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga och innebär en utmaning som påverkar oss alla. Enligt Parisavtalet ska den globala temperaturökningen hållas under 2 grader. Näringslivet har en stor uppgift i att bidra till omställningen mot ett mer hållbart samhälle. Samtidigt innebär denna omställning både risker och möjligheter för ett företag.

Det är positivt att hållbarhet är en viktig del av Alfa Laval's affärsmodell. Skulle ni kunna berätta hur Alfa Laval ser på klimatförändringarnas inverkan på bolaget? Hur kommer er verksamhet att påverkas i ett varmare klimat och har ni kvantifierat riskerna och möjligheterna i finansiella termer?

Svar från vd:

Energilagring kommer att bli stort. Utmaningen är att göra bedömningen av framtida investeringar. Här har vi gjort en stor satsning via Malta-projektet. Inom tio år kommer oljemarknaden inte att förändras. Det är mest de 500 miljoner människorna som bor i den rikaste delen av världen som kommer att ändra sin energikonsumtion medan de övriga sju miljarderna kommer att fortsätta konsumera olja. Alfa Laval har en fot i det gamla och en i det nya.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Assa Abloy

Fråga:

Assa Abloy arbetar ambitiöst för att minska sin verksamhets klimatavtryck. I års- och hållbarhetsredovisningen redogör ni på ett strukturerat och omfattande vis för hur Assa Abloy arbetar med klimatfrågan. Ni har också börjat redovisa enligt ramverket TCFD genom den rapportering som sker till organisationen CDP.

Jag undrar om vd kan berätta mer om hur ni ser på ramverket TCFD framöver? Jag undrar också om ytterligare klimatrapporering i enlighet med TCFD kommer inkluderas i års- och hållbarhetsredovisning kommande år?

Svar från vd:

Assa Abloy redovisar sedan 2017 sin klimatpåverkan i hållbarhetsredovisningen. Vi kommer att titta vidare på TCFD-rapporteringen. Exempelvis tittar vi på rapportering av ytterligare detaljer kring klimatrisker och möjligheter enligt TCFD samt även på eventuell anpassning av befintliga riskhanteringsprocesser.

När det gällde den andra frågan så gör vi denna rapportering i vår hållbarhetsredovisning och från och med 2019 kommer vi att försöka utöka rapporteringen med identifierade klimatrelaterade risker och möjligheter. 2020 kommer Assa Abloy att göra en utvärdering för eventuell ytterligare rapportering gällande rapportering av koldioxidutsläpp för resor samt även för inkommande transporter. Men mer rapportering innebär extra kostnader så när vi fattar ett sådant beslut måste vi se till aktieägarvärdet och kostnaderna.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Atlas Copco

Fråga:

Under årets stämмосäsong fokuserar vi på klimatförändringarna. Atlas Copco redogör i års- och hållbarhetsredovisningen tydligt för risker kopplade till klimatförändringarna och hur ni agerar för att hantera dessa risker.

Ett sätt att arbeta och rapportera risker och möjligheter kopplade till klimatförändringarna – och mer specifikt om finansiella sådana – är att använda sig av rekommendationerna från TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures. Det är allt fler bolag som ställer sig bakom TCFD och jag undrar om vd skulle kunna berätta om detta är något som ni övervägt att göra?

Svar från vd:

Det stämmer att vi belyste våra risker i redovisningen. Vi har sett över arbetet under året och sagt att vi kommer att stanna i redovisningen enligt GRI. Det är vårt beslut just nu men vi får utvärdera vidare.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Axfood

Fråga:

Axfood arbetar ambitiöst för att minska sin verksamhets klimatavtryck. Likaså har ni ett väl utvecklat arbete med att kontrollera era leverantörers hållbarhetsarbete. I takt med klimatförändringarna så kommer extremare väder att bli en större utmaning för livsmedelsproduktionen. Hur ser ni på det? Hur kommer Axfoods arbete med leverantörer att behöva förändras för att möta dessa utmaningar?

Svar från vd:

Vi har haft möte tillsammans med Folksamgruppen för att diskutera de här frågorna. Vi är väldigt engagerade och har tagit intryck från förra årets diskussion på stämman där vi också lagt med i årsredovisningen en utökad del kring just riskerna och hur vi kan hantera riskerna. Det korta svaret är att vi inte är en producent och därmed är vi inte på ett ställe utan vi är en handel. För att hantera riskerna i de här frågorna får vi jobba mer med att bli mer diversifierade när det gäller våra inköp. Sen måste vi fortsätta ställa krav och följa upp. Eftersom vi har hela jordklotet som fält att handla in produkter från så har vi en möjlighet att hantera riskerna på så sätt. Vi är inte låsta till en viss region. Vi har alla ett ansvar att se till att det blir mindre effekter över tid.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

BillerudKorsnäs

Fråga:

Liksom tidigare år har vi en fråga runt hållbarhet till vd och under årets stämhosäsong följer vi upp den fråga vi ställde vid förra årets stämmor.

Vid förra årets årsstämmor ställde vi samma fråga vid alla svenska bolagsstämmor där vi deltog. Vi frågade om hur bolagen arbetar med att anpassa verksamheten så att klimatrelaterade risker och möjligheter fångas upp och hanteras.

Vi frågade även om bolagen planerar att implementera rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD.

BillerudKorsnäs är ett företag som tar hållbarhetsarbetet och klimatarbetet på stort allvar. När det gäller TCFD har ni under året inlett ett arbete för att rapportera enligt TCFD:s rekommendationer, och i er års- och hållbarhetsredovisning framgår det att detta arbete kommer att utgöra viktig input för bolagets strategiska vägval. Vi ser mycket positivt på detta! Ni har också anslutit er till initiativet Science Based Targets för att säkerställa att era mål verkligen bidrar till att den globala temperaturökningen inte överskrider två grader. Jag undrar om vd kan berätta om er kartläggning av klimatrisker och möjligheter? Vilka är de största utmaningarna?

Svar från vd:

BillerudKorsnäs har lagt mycket arbete på den kartläggning som pågått under året. BillerudKorsnäs avser att rapportera om detta redan i 2019 års redovisning.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Boliden

Fråga:

I årsredovisningen så redogör Boliden bland annat för möjligheter kopplade till klimatfrågan. I och med högre efterfrågan på förnyelsebar energi så ökar ju även efterfrågan på era metaller. Men extremväder i form av mycket regn kan påverka er negativt, skriver ni också. Det är positivt att ni gjort den här analysen och vad jag undrar över är om ni framöver kommer att rapportera finansiella risker och möjligheter kopplade till klimatförändringarna i linje med rekommendationerna från TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures?

Svar från vd:

Vi utgår från riskanalyser när vi tittar på dessa frågor. På senaste styrelsemötet diskuterade vi just vilka mätningar och standard man ska använda. Det är svårt att navigera eftersom det finns flera alternativ. Vi har valt GRI som redovisningsstandard men håller på och utvärderar om man kan lägga till något.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Castellum

Fråga:

Vid förra årets årsstämmor ställde vi frågor om hur företagen arbetar med att anpassa verksamheten så att klimatrelaterade risker och möjligheter fångas upp och hanteras. Vi frågade även om bolaget planerar att implementera rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD. Castellum är verkligen ett företag som tar hållbarhetsarbetet på stort allvar. I årsredovisningen redogör ni på ett strukturerat och omfattande vis för hur Castellum arbetar med klimatfrågan. Vi har med stor tillfredsställelse kunnat konstatera att Castellum rapporterar enligt TCFD. Av årsredovisningen framgår det att Castellum under 2019 kommer att arbeta vidare med scenarioanalyser kopplade till klimatförändringarna.

Hur har styrelsen gått tillväga när ni beslöt att implementera TCFD i årsrapporteringen och vad är ordförandes uppfattning om det bidrag till aktie marknaden som en utvidgad rapportering innebär?

Svar från ordförande:

Vi eftersträvar en tydlig och klar rapportering och TCFD kan ge en bild av de risker som kan uppkomma i ett varmare klimat för Castellum. Det ger oss trovärdighet.

Svar från vd:

Det kommer troligen att bli en kombination av externt och internt arbete.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Dometic Group

Fråga:

I år vill vi följa upp den fråga vi ställde till vd vid förra årets stämma. Vid förra årets årsstämmor ställde vi samma fråga vid alla svenska bolagsstämmor där vi deltog. Vi frågade om hur bolagen arbetar med att anpassa verksamheten så att klimatrelaterade risker och möjligheter fångas upp och hanteras.

Vi frågade även om bolagen planerar att implementera rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD. TCFD handlar om att svara på frågan vad hur klimatförändringar kan komma att påverka ett bolag beträffande affärsmodell och tillgångar.

Vid förra årets stämma svarade vd att Dometic skulle utvärdera TCFD under 2018. Skulle vd kunna berätta vad ni kommit fram till? Jag undrar också om ni har gjort någon analys av hur klimatförändringarna i form av exempelvis extremväder påverkar era leverantörer, era kunder och er egen verksamhet?

Svar från vd:

Hållbarhetsfrågorna står högst på vår agenda och är något vi arbetar med strategiskt. De senaste åren har Dometic ökat sitt fokus på hållbarhet och är särskilt inriktade på fyra områden: medarbetare, produkter, miljö samt etik. Vi är inte redo för TCFD, men hållbarhetsfrågor är mycket prioriterade.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Electrolux

Fråga:

Electrolux är ett företag som tar hållbarhetsarbetet på stort allvar. I års- och hållbarhetsredovisningen redogör ni på ett strukturerat och omfattande vis för hur Electrolux arbetar med klimatfrågan.

Klimatförändringarna påverkar oss alla och ni har i årsredovisningen identifierat att leveranserna kan komma att påverkas negativt. I er TCFD-rapportering till CDP nämner ni bland annat Electrolux Blue Risk Tool. Kan vd berätta mer om den?

Undrar också om ytterligare klimatrapportering i enlighet med TCFD kommer inkluderas i års- och hållbarhetsredovisning kommande år?

Svar från vd:

Vi jobbar mycket aktivt dels med hållbarhetskommunikation för hållbara lösningar men också med vetenskapliga metoder för vårt hållbarhetsarbete. Som du nämnde är TCFD-rapporteringen central. I och med vår rapportering till CDP har vi hamnat på deras A-lista vilket betyder att vi är bland de mest hållbara företagen i världen.

Vi har påbörjat ett arbete, även tillsammans med andra företag, för att se till att vi kan rapportera helt och hållet i enlighet med TCFDs guidelines och vår målsättning är att göra det för 2019.

Blue Risk är ett verktyg vi använt sedan många år för att bedöma våra fabriker och våra verksamheter med avseende på risker. Det kan vara alltifrån risk för vår personal till brand och andra verksamhetsrisker som ger upphov till åtgärdsprogram för att minimera dessa risker. Klimatförändringar medför ökad risk vid ett antal sammanhang som vi ser ofta i form av stormar, översvämningar, hagel och regn som på många sätt kan störa vår verksamhet. Det är något som vi tar hänsyn till i vårt riskarbete.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Elekta

Fråga:

Näringslivet har en stor uppgift i bidra till omställningen mot ett mer hållbart samhälle. Elekta har utvecklat sin rapportering kring hållbarhet på ett förtjänstfullt sätt som gör det möjligt att följa företagets påverkan på ett tydligt sätt. Men det handlar inte bara om hur Elektra kan påverka klimatet utan hur klimatet kan påverka Elektra.

Omställningen mot större hållbarhet innebär både risker och möjligheter för ett företag. Hur ser Elekta på det här? Hur kan Elekta eller era viktigaste leverantörer komma att påverkas av ett varmare klimat? Har ni exempelvis gjort scenarioanalyser av hur er verksamhet kan komma att påverkas av klimatförändringarna?

Svar från vd:

Ett varmare klimat påverkar förstås även oss. Vi kan inte se att det har så stora effekter på Elekta. Vi kommer att titta på detta löpande och då använda TCFD som guide. Vi har tittat på våra leverantörer och det ser ut som att effekterna är hanterbara för oss.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Epiroc

Fråga:

Under årets stämhosäsong fokuserar vi på klimatförändringarna. Klimatförändringarna påverkar oss alla, och för ett företag handlar det om ansvaret att minska sitt eget bidrag till klimatförändringarna, men även att identifiera de risker och möjligheter som kan kopplas till dem. Ett sätt att arbeta och rapportera med dessa risker och möjligheter är att använda sig av rekommendationerna från TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures. Jag undrar om vd skulle kunna berätta om detta är något som ni övervägt att använda er av?

Svar från vd:

Klimatförändringarna påverkar oss alla och vi tar dem på fullaste allvar. Vi arbetar med energieffektiviseringar och batteri som några sätt att minska avtryck. Även förnyelsebar energi i egen verksamhet samt minska transporter. Vi kommer att arbeta för att minska det fossila avtrycket framöver.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Ericsson

Fråga:

Ericssons teknik bidrar till att motverka klimatförändringarna, vilket vi även hörde vd prata om tidigare idag. I er årsredovisning så nämner ni svårigheterna med att bedöma framtida konsekvenser av klimatförändringarna och jag undrar om ni gjort någon scenarioanalys av hur exempelvis extremväder skulle påverka era leverantörer, era kunder och er egen verksamhet?

Svar från vd:

Vi tittar just nu på hur vi ska genomföra TCFD som innehåller olika scenarion som hur klimatförändringarna påverkar affären. I riskprocessen tittar vi på frågor, ex var våra leverantörer är och hur vi kan mitigera risk. Men jag får nog säga att vi behöver lite mer tid för att göra dessa analyser.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Essity

Fråga:

I år vill vi följa upp den fråga vi ställde till vd vid förra årets stämma angående klimatrelaterade risker, möjligheter och rekommendationerna enligt ramverket Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

Essity är ett företag som tar hållbarhetsarbetet på stort allvar. Vi ser mycket positivt på att Essity har antagit vetenskapsbaserade mål för minskning av växthusgasutsläpp, vilket också redovisas i er års- och hållbarhetsredovisning. Ni har också börjat redovisa enligt ramverket TCFD genom den rapportering som sker till organisationen CDP. Undrar om vd kan berätta mer om hur ni ser på ramverket TCFD framöver? Undrar också om ytterligare klimatrapportering i enlighet med TCFD kommer inkluderas i års- och hållbarhetsredovisning kommande år?

Svar från vd:

Essity är inte klara över hur mycket mer information som kommer inkluderas i års- och hållbarhetsredovisningen, men TCFD är ett bra ramverk som vi kommer fortsätta arbeta med.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Fabege

Fråga:

Vid förra årets årsstämmor ställde vi frågor om hur företagen arbetar med att anpassa verksamheten så att klimatrelaterade risker och möjligheter fångas upp och hanteras. Vi frågade även om bolaget planerar att implementera rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD. TCFD handlar om att svara på frågan vad hur klimatförändringar kan komma att påverka Fabege beträffande affärsmodell och tillgångar. Fabege är ett företag som tar hållbarhetsarbetet seriöst. I årsredovisningen redogör ni på ett strukturerat och omfattande vis för hur Fabege arbetar med klimatfrågan. Av årsredovisningen framgår det att Fabege har valt att successivt anpassa redovisningen av potentiella fysiska klimatrisker samt omställningsrisker till Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) rekommendation.

Samtidigt säger ni att klimatförändringar inte bedöms vara någon betydande fysisk risk för Fabege i dagsläget, beroende på fastighetsbeståndets lokalisering. Kommer Fabege att genomföra några scenarioanalyser under 2019? Om ni tänker göra detta vilka scenarion kommer då att belysas?

Svar från vd:

Vi har gjort detta tillsammans med Stockholm Environment Institute. Ca 40 personer har varit inblandade och vi har haft med alla 17 hållbarhetsmålen. Vi har funderat på klimateffekterna även om vi inte tror att situationen kommer att bli så allvarlig med extremväder i Sverige. Det är främst dagvatten som kan ställa till problem för oss. Hållbarhet är viktigt för oss och vi har Breem-klassificering på våra fastigheter. Vi talar mycket om hållbarhet på Fabege eftersom attraktiva bostäder är hållbara. Bygger vi inte attraktiva städer bygger vi inte hållbart.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Fastighet AB Balder

Fråga:

Under årets stämмосäsong fokuserar vi på klimatförändringarna. Klimatförändringarna påverkar oss alla, och för ett företag handlar det om både risker och möjligheter. I er årsredovisning så redogör ni för de risker ni ser kopplade till klimatet och även vad som kan behöva göras för att hantera riskerna.

Har ni redan idag gjort någon typ av scenarioanalys kring dessa risker? Ett sätt att arbeta med och rapportera finansiella risker och möjligheter kopplade till klimatförändringarna är att använda sig av rekommendationerna från TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures. Jag undrar om vd skulle kunna berätta om detta är något som ni övervägt att använda er av?

Svar från vd:

Vi har en duktig person som jobbar med detta. Det finns simuleringar och olika sätt att göra detta. Allt fler investerare och intressenter som är intresserade av detta, vi kommer lägga mer tid på det. Vi har tittat på standards och beräkningsmodeller men exakt hur det blir vet jag inte. Det är en del i det dagliga arbetet, om vi redovisar enligt exakt standard vet jag inte.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Getinge

Fråga:

I Getinges årsredovisning kan man läsa att Getinge har som långsiktigt mål att minska sina växthusgasutsläpp med 5 procent till 2025. Kan vd berätta mer om Getinges klimatarbete? Finns det några affärsmöjligheter inom området? Medför ett varmare klimat några risker för Getinge?

Svar från vd:

Ett varmare klimat medför inte några risker för verksamheten eller produktionen. Vi försöker ha ett helhetsperspektiv på hållbarhet och arbetar med resor osv. Getinge kan hjälpa sina kunder genom infektionskontroll, minskade farliga utsläpp och mindre vattenåtgång.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Handelsbanken

Fråga:

Jag skulle vilja inleda med en kort kommentar runt penningtvätt vilket vd nämnde tidigare. För oss är det mycket viktigt att detta arbete fortsätter. Penningtvätt är en av de största utmaningarna i finansbranschen. Att förebygga och förhindra penningtvätt måste vara en av de viktigaste prioriteringarna för att säkra ett långsiktigt förtroende för den finansiella sektorn.

Min fråga till vd idag berör dock ett annat ämne. Vi skulle vilja följa upp den fråga vi ställde vid förra årets stämma angående klimatrelaterade risker, möjligheter och rekommendationerna enligt ramverket TCFD. Under 2018 har ni för första gången publicerat klimatrappporter i enlighet med TCFD vilket vi uppskattar. Redovisningen redogör bland annat för planerade steg framåt, exempelvis att utveckla mätetal och mål för investeringar i klimatomöjligheter. Undrar om ni kan berätta mer om vad detta skulle kunna innebära för Handelsbanken?

Svar från vd:

Handelsbanken har under 2018 släppt TCFD-rapporter för Handelsbanken Liv, Handelsbanken Fonder AB och Xact Kapitalförvaltning AB. Utvecklingen av mätetal och mål kommer bland annat innebära tydligare rapportering kring vilka omställningsbolag investeringar sker i. Kreditportföljen kommer också att inkluderas i arbetet framöver.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Hennes & Mauritz

Fråga:

Liksom tidigare år har vi en fråga runt hållbarhet till vd och under årets stämposäsong följer vi upp den fråga vi ställde vid förra årets stämmor. Förra året ställde vi samma fråga vid alla svenska bolagsstämmor där vi deltog. Vi frågade om hur bolagen arbetar med att anpassa verksamheten så att klimatrelaterade risker och möjligheter fångas upp och hanteras. Vi frågade även om bolagen planerar att implementera rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD.

Under 2018 har H&M-gruppen antagit TCFD. Vi ser mycket positivt på detta. I er årsredovisning kan man läsa att ni för närvarande analyserar era klimatrisker i enlighet med TCFD-riktlinjerna och att ni kommer att följa rekommendationerna gällande upplysningar.

Skulle vd kunna berätta mer om det arbete som ni för närvarande genomför runt TCFD och analys av klimatrisker? Vilka är de största utmaningarna?

Svar från vd:

Den djupare analysen är inte klar ännu. Arbetet pågår i hela verksamheten. Vi har exempelvis kollat på IPCCs 1,5- gradersnivå. Utmaningen ligger bland annat i att kvantifiera risker och möjligheter finansiellt. Andra utmaningar ligger i att utvärdera risker i enskilda länder såsom exempelvis enskilda hamnar.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Hexagon

Fråga:

Vid förra årets årsstämmor ställde vi frågor om hur företagen arbetar med att anpassa verksamheten så att klimatrelaterade risker och möjligheter fångas upp och hanteras. Vi frågade hur klimatförändringar kan komma att påverka Hexagon beträffande affärsmodell och tillgångar. Av svaret framgick att Hexagon är ett företag som fokuserar på andra hållbarhetsfrågor än klimatförändringarna.

Hexagon erhåller nästan alla intäkter från industriella instrument för mätning, som innehåller åtminstone några av de så kallade konfliktmineralerna. Hexagon har inte offentliggjort några policyer för hur man hanterar inköp av kontroversiella material och det finns inte heller några förbättringsmål beskrivna i hållbarhetsredovisningen.

Hexagons industriella instrument för mätning, som innehåller också ämnen som berörs av kemisk kontroll lagstiftning i olika länder. Ni beskriver inte speciellt noggrant hur ni identifierar, registrerar och eventuellt tar bort sådana ämnen från era produktlinjer.

Hexagon publicerar en relativt omfattningsrik hållbarhetsrapport men ni saknar helt annan information som relaterar till hållbarhet på hemsidan. Sökningar på ord som hållbarhet, klimatförändringar, miljö ger inga eller ett fåtal träffar.

1. Kommer ni under 2019 att publicera mer information om hur Hexagon hanterar inköp av kontroversiella material?
2. Arbetar Hexagon med att identifiera, registrera och eventuellt ta bort kemiska ämnen som kan komma att bli förbjudna av kontrollmyndigheter från era produktlinjer eller satsar ni enbart på att ligga i fas med var tids gällande lagstiftning?
3. Vad är orsaken till att Hexagon inte publicerar några uppgifter, förutom hållbarhetsredovisningen, på hemsidan?

Svar från vd:

1. Vi håller på med att ta fram en ny policy för hantering av konfliktmineraler. Den ska vara klar under 2019.
2. Vi använder inte kemiska ämnen och det är därför ingen risk.
3. Vi håller på att omstrukturera hemsidan så att hållbarhet också ska få en plats där.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Hexpol

Fråga:

Det är mycket tillfredställande att se att Hexpol tar upp ett förändrat klimat under både riskinventering och under produktutveckling.

Bland annat så kan man läsa i hållbarhetsredovisningen att tre av anläggningarna har identifierat översvämning som en klimatrelaterad risk och att vissa försiktighetsmått har vidtagits. Tre fastigheter uppges finnas i områden som kan utsättas för extremt väder.

Hexpols utvecklingsarbete har resulterat i ett antal innovativa lösningar för minskad klimatpåverkan bland annat genom lättviktslösningar som minskar kundernas koldioxidutsläpp.

Men Hexpols kunder finns, förutom inom den globala fordons- och verkstadsindustrin, också inom energi-, olje- och gasssektorn. Med ett varmare klimat, även under det så kallade 2-gradersmålet, så kommer Hexpols produkter och affärsmodell att påverkas. Detta är en fråga som är mycket viktig för oss som investerare att få veta mer om och därför undrar jag om Hexpol kommer att genomföra någon scenarionanalys där detta tas upp under 2019?

Svar från vd:

Ett förändrat klimat ingår i strategiarbetet. Vi följer speciellt tre av våra fabriker som löper en viss risk att drabbas av ett varmare klimat. Olja och gas finns som kunder men de är inte så stora så att det ger några större risker. Gröna produkter har i stället ökat i betydelse och det finns planer på att återvinna både gummiskrot och gamla gummidäck.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Husqvarna

Fråga:

Husqvarna har integrerat hållbarhet i affären och det ser vi naturligtvis som mycket positivt. I hållbarhetsrapporten skriver Husqvarna att ni under 2019 kommer att fokusera på att förstå klimatrelaterade risker på ett mer systematiskt sätt med hjälp av Task force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD. Har ni redan nu exempel på risker och möjligheter kopplade till klimatförändringarna? Hur har ni hanterat dessa risker och möjligheter?

Svar från vd:

Vi har tidigare fått beröm för vårt klimatarbete och här undrar du det omvända, alltså hur miljön påverkar oss och hur vi strategiskt kan påverkas. Vi fick en rejäl väckarklocka förra året när det var varmt under en så lång tid. Däremot får jag göra dig lite besviken för jag kan inte bli mer konkret här och nu. Men vi tittar på detta just nu och det sitter i ramen runt affärsområdet Forest & Garden att vi har en situation som vi behöver titta på. Jag återkommer gärna senast i samband med nästa årsstämma.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Intrum

Fråga:

Förra året ställde vi frågor om klimatrelaterade risker och om Intrum planerade att implementera rekommendationerna från TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures). Vi är glada över att se att Intrum har fattat beslut om att sätta mål för minskad negativ klimatpåverkan, och att man identifierat proaktivt klimat- och miljöarbete som ett prioriterat område. Det vi vill berömma Intrum för och vi ser fram emot att höra mer om det längre fram.

Som en uppföljning på förra årets fråga skulle vi vilja veta är om Intrum redan nu ser några affärsmöjligheter till följd av klimatförändringarna, och om ett varmare klimat medför några specifika risker för Intrum?

Svar från vd:

Det går inte att säga att klimatförändringarna inte kommer att påverka. De kommer påverka Intrum och våra kunder. Intrums affärsmodell är i grunden tålig, men klimatförändringarna kan komma att påverka kunderna och därmed även indirekt Intrum. Det vore förmätet att nu säga att det finns stora möjligheter, men det finns både risker och möjligheter med klimatförändringarna. Det är viktigt att ligga nära och förstå hur det påverkar klienterna.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

JM

Fråga:

JM är ett företag som tar hållbarhetsarbetet på stort allvar. I Årsredovisningen redogör ni på ett strukturerat och omfattande vis för hur ni arbetar med klimatfrågan. Klimatförändringarna påverkar oss alla, och för ett företag handlar det om både risker och möjligheter och mer specifikt om finansiella sådana. Ett sätt att arbeta och rapportera med dessa risker och möjligheter är att använda sig av rekommendationerna från TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures. Jag undrar om vd skulle kunna berätta om detta är något som ni övervägt att använda er av?

Svar från vd:

Vi tror att det bra sätt att jobba tillsammans med de verktygen. Vi har inte bestämt oss ännu men vi kommer undersöka möjligheterna under 2019.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Kinnevik Investment

Fråga:

Har Kinnevik funderat över hur ett varmare klimat kan komma att påverka investeringarna och därmed bolaget? Alltså en analys som inte endast utgår från hur Kinnevik kan påverka klimatet utan hur ett varmare klimat kan påverka er?

Svar:

Vi tror att klimatförändringar kan ge bättre möjligheter att få kapital. Teknologin ger många möjligheter, e-handel med eltransporter tex. Riskerna är de som gäller för alla och inte specifika för Kinnevik.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Modern Times Group

Fråga:

I hållbarhetsrapporten redogör ni för hur MTG kan påverka klimatet. Klimatförändringarna påverkar oss alla, och för ett företag handlar det om både risker och möjligheter. Kan vd berätta om klimatförändringarna kan medföra några affärsmöjligheter samt några risker för MTG?

Svar från vd:

MTG har en utbredd CR-strategi men vi ser inte klimatförändringar som en affärsmöjlighet. Risker kan finnas där events äger rum, som orsakats av klimatförändringar som tex orkaner. Det är naturligtvis något MTG bör vara uppmärksamma på när vi planerar våra event. CR står mycket högt på agendan och är också en viktig del i försäljningen gentemot nya företag. Vi får ofta frågan om hur vi arbetar med CR.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

NCC

Fråga:

NCC är ett företag som tar hållbarhetsarbetet på stort allvar. I årsredovisningen redogör ni på ett strukturerat och omfattande vis för hur NCC arbetar med klimatfrågan. Förra året så frågade Folksamgruppen här på stämman om NCC utvärderat riskerna och möjligheterna av klimatförändringarna, och mer specifikt om rekommendationerna TCFD. Vi uppskattar att ni sedan dess valt att ställa er bakom detta ramverk.

NCC har rapporterat sitt klimatarbete till CDP, men jag undrar om ytterligare klimatrapporering i enlighet med TCFD även kommer inkluderas i års- och hållbarhetsredovisning kommande år?

Svar från vd:

Vi arbetar systematiskt med att reducera vår påverkan på miljön men också med att förbättra hållbarhetsarbetet på de ställen vi tycker att det ger effekt. Jag har alldeles särskilt valt den här frågan om hur vi jobbar med bränslen för asfaltverken för det är en riktigt stor påverkan. Vi försöker hela tiden arbeta med riskbedömningar och vi har som absolut ambition att redovisa de väsentliga riskerna på ett så transparent sätt som möjligt och vi följer redan idag till stora delar TCFDs ramverk. Vi utvärderar huruvida vi kommer ta alla delar, men vi kommer redovisa det som vi tycker är väsentligt och där vi har en påverkan.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

SCA

Fråga:

SCA är ett företag som tar hållbarhetsarbetet på stort allvar. I årsredovisningen redogör ni på ett strukturerat och omfattande vis för hur SCA arbetar med klimatfrågan. Klimatförändringarna påverkar oss alla, och för ett företag handlar det om både risker och möjligheter. Jag undrar om ni har utvärderat hur skogsbeståndet kommer att påverkas av ett varmare klimat?

Ett sätt att arbeta och rapportera risker och möjligheter kopplade till klimatförändringarna – och mer specifikt om finansiella sådana – är att använda sig av rekommendationerna från TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures. Jag undrar om vd skulle kunna berätta om detta är något som ni övervägt att använda er av?

Svar från vd:

Det första jag skulle vilja säga om skogen är att den klarat både kallare och varmare klimat genom tiderna. Vad gäller klimatförändringarna så är det paradoxalt nog så att skogen växer markant mer vid varmare klimat. Vind och extremväder skulle kunna ge vindskador och problem med skadeinsekter. Det bästa sättet för oss är att hantera skogen bra. Att gallra, plantera frisk skog osv.

Vad gäller TCFD så har vi integrerat riskanalysen och rapporterar enligt GRI och årsredovisningslagen, så det täcks in där.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

SEB

Fråga:

Jag skulle vilja inleda med en kort kommentar. Ordförande talade om penningtvätt inledningsvis och vd berättade utförligt om hur SEB arbetar mot penningtvätt. Tack för det. För oss är det mycket viktigt att detta arbete fortsätter. Precis som ni redan sagt så är penningtvätt är en av de största utmaningarna i finansbranschen. Att förebygga och förhindra penningtvätt måste vara en av de viktigaste prioriteringarna för att säkra ett långsiktigt förtroende för den finansiella sektorn.

Min fråga rör ett annat område. Förra året så frågade Folksamgruppen här på stämman om SEB utvärderat riskerna och möjligheterna av klimatförändringarna, och mer specifikt om rekommendationerna TCFD. Vi uppskattar att ni sedan dess valt att ställa er bakom detta ramverk och att ni påbörjat arbetet med att implementera principerna. Hur har klimatfokus påverkat banken och era affärsmöjligheter i stort?

Svar från vd:

Det stämmer att vi har ett ökat fokus på hållbarhet. Vi arbetar med TCFD, är med i expertgrupp inom EU-kommissionen TEG som arbetar med definitioner om vad man ska kunna benämna hållbara finansiella produkter. Vi står bakom och är aktiva i samtliga delar. Vi har identifierat tillväxtpotentialer och detta är på topplistan. Vi ser på CO₂-avtrycken och redovisar direkt och indirekt. Vi har alltid haft hållbarhetsmål som är transparenta i redovisningen.

Vi ser att de som vill emittera värdepapper och de med överskott utmanar systemet idag. Detta tillväxtområde har vi högst upp på listan.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Securitas

Fråga:

Förra året ställde vi frågor om klimatrelaterade risker och om Securitas planerade att implementera rekommendationerna från TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures). Vi fick då bland annat svaret att era bilar är den största källan till negativ miljöpåverkan, men att det är något ni arbetar med att förbättra. Vi vill även i år uppmuntra er att implementera och följa rekommendationerna från TCFD.

I år vill vi följa upp förra årets fråga genom att i stället för att fråga hur bolaget påverkar klimatet fråga om hur bolaget kan komma att påverkas av klimatförändringarna. Därför skulle vi vilja veta hur vd ser att Securitas kan komma att påverkas av klimatförändringarna; ser man exempelvis några affärsmöjligheter till följd av detta, och om ett varmare klimat medför några specifika risker för Securitas?

Svar från vd:

Angående Securitas bilar så stämmer det att vi har många, och de är affärskritiska. Securitas arbetar kontinuerligt med att komma ner i utsläpp varje år, och vi har mer el och hybridbilar. Det efterfrågas även mycket av kunderna.

Securitas har en stor global närvaro. Vid rejäla naturkatastrofer kan Securitas påverkas negativt, men vi har stark lokal närvaro. Tittar man historiskt på exempelvis stormar så har Securitas kunnat bidra med hjälp snabb, tack vara den lokala närvaron. Det uppskattas mycket av kunderna. Det gäller även vid andra situationer, till exempel migrationssituationen 2015-2016.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens förslag förutom punkt 17 där KPA Pension röstade nej till förslaget om nytt incitamentsprogram.

Skanska

Fråga:

I år vill vi följa upp den fråga vi skickade på mail i samband med förra årets stämma angående klimatrelaterade risker, möjligheter och rekommendationerna enligt ramverket TCFD.

Skanska är ett företag som tar hållbarhetsarbetet på stort allvar. Både risker och möjligheter kopplade till området finns redovisade i Års- och hållbarhetsredovisning på ett strukturerat sätt. Vi ser mycket positivt på att Skanska har ställt sig bakom Parisavtalet och har som mål att kraftigt reducera utsläppen av växthusgaser fram till 2030. Undrar om vd skulle kunna berätta mer om vad målet innebär för Skanska och vad ni ser som största utmaning för att nå målet?

Svar från vd:

Skanska har minskat utsläppen varje år och många enheter har egna mål. Den största utmaningen för att nå målet är utsläppen som härrör från materialval i leverantörskedjan. Skanska Sverige gör exempelvis klimatanalyser baserade på en produkts klimatpåverkan under hela livscykeln.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

SKF

Fråga:

Det är tydligt när man läser SKFs årsredovisning att man tar hållbarhet generellt, och klimatfrågan speciellt, på stort allvar. Vi vill berömma SKF för att göra analyser av möjliga fysiska risker för sina anläggningar, och att man även lyfter fram hållbarhet som en megatrend SKF kan dra nytta av.

Min fråga rör specifikt SKFs klimatmål – jag undrar om vd ser några hinder mot att nå målen – och jag skulle även gärna vilja veta om det finns det planer på att uppdatera klimatmålen?

Svar från vd:

Ambitionen är alltid att förbättra och utveckla arbetet, men man vill nå de nuvarande målen innan man utvecklar och utökar målen. Däremot gör man mycket spännande med kvantifiering av vilka vinster man kan göra med återbruk, och vd uppmanade även Folksamgruppen och övriga aktieägare att lyfta frågan med SKFs kunder – så att SKF kan leverera ännu mer klimatnyttiga produkter!

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens förslag förutom punkt 17 där KPA Pension röstade nej till förslaget om nytt incitamentsprogram.

SSAB

Fråga:

I år skulle vi vilja följa upp den fråga vi ställde vid förra årets stämma angående klimatrelaterade risker, möjligheter och rekommendationerna enligt ramverket Task Force on Climate-related Financial Disclosures, förkortat TCFD.

SSAB är ett företag som arbetar ambitiöst med hållbarhetsfrågor. HYBRIT-initiativet för fossilfri ståltillverkning och konceptet SSAB EcoUpgraded är tydliga exempel på detta arbete som vi ser mycket positivt på. Vid förra årets stämma svarade vd att SSAB skulle analysera vilka delar av TCFD som skulle kunna implementeras. Skulle vd kunna berätta om ni tagit några beslut rörande rekommendationerna från TCFD? Undrar också hur ni ser på att integrera era existerande klimatmål med vetenskapsbaserade mål för minskning av växthusgasutsläpp, så kallade Science Based Targets?

Svar från vd:

SSAB har redan i viss omfattning redovisat runt dessa frågor och har ett arbete som pågår. Science Based Targets ligger väl i linje med just det arbetet som pågår och är något vi tittar på. Gällande just ramverket TCFD så finns det en mängd nya ramverk som kommer och det skulle vara önskvärt med en harmonisering av dessa.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Swedbank

Fråga:

Vd nämnde tidigare hur Swedbank arbetar mot penningtvätt och för oss är det mycket viktigt att detta arbete fortsätter. Att motverka Penningtvätt och finansiering av terrorism är en av de största utmaningarna i finansbranschen. Att förebygga och förhindra penningtvätt måste vara en av de viktigaste prioriteringarna för att säkra ett långsiktigt förtroende för den finansiella sektorn.

Hur transparenta kommer ni att kunna vara framöver och efter FRA Undersökningen steg 2? Kommer ni att offentliggöra slutsatserna i steg 2?

Svar från ordförande:

Styrelsen har beställt utredningen och att vi ska göra vårt bästa för att kommunicera bättre. Det är vår yttersta strävan.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Swedish Orphan Biovitrum

Fråga:

Likt förra året har vi klimat som frågetema för de svenska bolagsstämmor där vi närvarar. Förra året ställde vi en fråga om klimatrelaterade risker, och om Sobi planerar att implementera rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Vi vill även i år uppmana Sobi att implementera och följa rekommendationerna från TCFD.

Både koldioxidutsläpp och energiförbrukning nämns i årsredovisningen som miljörisker för Sobi. Jag hade tänkt ställa en fråga om Sobis energiinköp, vd sa i presentationen nyss att 89 procent av den energin man köper in är från förnyelsebara källor. Kan vd därför berätta mer om detta – är det ett mål att nå 100 procent, och i så fall när? Jag undrar även om det finns några mål kopplade till minskning av utsläpp genom minskat resande?

Svar från vd:

Sobi tar klimatförändringarna på allvar. Vi är inte en "worst offender", men det är "close to mind". Sobi har dessutom reducerat sin energianvändning – och vi vill producera mer med mindre resurser, bland annat vatten och energi. Sobi arbetar mot att ha 100 procent förnyelsebar energi, och vi tror att det kan nås om tre år – men det är inte ett formellt mål.

Angående resor så har vi etablerat en videokonferenslösning i vårt amerikanska huvudkontor, som vi kommer att sprida till övriga kontor och anläggningar. Framgent kommer vi nog behöva rapportera den här typen av information som en andel per anställd, snarare än i absoluta tal, eftersom bolaget är i en tillväxtfas.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens förslag förutom punkt 18 där KPA Pension röstade nej till förslaget om nytt incitamentsprogram (både chefs- och personalprogrammen)

Tele2

Fråga:

I hållbarhetsrapporten sägs att ökade koldioxidskatter kan komma att påverka bolaget finansiellt. Det visar att en analys som inte endast utgår från hur Tele2 kan påverka klimatet utan hur ett varmare klimat kan påverka Tele2 kan vara viktigt att bevaka. Har Tele2 funderat över hur ett varmare klimat kan komma att påverka investeringarna och därmed bolaget? Alltså en analys som inte endast utgår från hur Tele2 kan påverka klimatet utan hur ett varmare klimat kan påverka er?

Svar från vd:

Ett varmare klimat är en angelägenhet för hela världen. För att minska utsläppen behövs digitala lösningar och detta ger möjligheter för Tele2s underliggande affär. Men det finns risker som har att göra med våra nätverk, bränder och stormar blir ett allvarligt problem. Vi fokuserar just nu på att minska energiåtgången i nätverken bland annat genom att dela nätverken.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Telia Company

Fråga:

Förra året frågade vi om Telia bland annat avser att implementera TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures, angående klimatrelaterade risker och möjligheter. Vi vill nu berömma Telia för att man tagit de första stegen på vägen angående TCFD, och att man tydligt anger att styrelsen är ytterst ansvarig för tillsynen av hållbarhetsarbetet generellt.

Jag hade tänkt att fråga om Telias roll som en del av lösningen på klimatproblemet, men eftersom vi redan hört mycket om IoT och hur Telia arbetar med det tänkte jag i stället fråga om näten.

5G kräver högre krav på näten och driftsäkerheten. Samtidigt ser vi att klimatförändringarna kan resultera i ökade stormar och störningar. Jag undrar därför hur Telia arbetar med driftsäkerheten för framtiden, genomför man till exempel scenarioanalyser?

Svar från vd:

Vi lägger mest pengar på att få robusta nät, och det krävs att vi gör näten säkrare både fysiskt och digitalt. Driftsäkerhet är på högsta agendan, från styrelsen och nedåt i bolaget. Stormar påverkar näten och kostar mycket, och Telia kommer arbeta mycket för att säkerställa att näten håller framöver.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Trelleborg

Fråga:

Vid förra årets stämmor ställde vi frågor om hur företagen arbetar med att anpassa verksamheten så att klimatrelaterade risker och möjligheter fångas upp och hanteras. Vi frågade även om bolaget planerar att implementera rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD. TCFD handlar om att inte endast fokusera på vad företaget kan göra för att hejda klimatförändringarna utan också hur klimatförändringarna kan komma att påverka bolaget och dess affärsmässiga utveckling. Vi har med stor tillfredsställelse kunnat konstatera att Trelleborg har börjat tillämpa TCFD i sin rapportering. Bland annat framgår det att nu gjort en inventering av fysiska risker beträffande fabriker.

Ni säger också att ni tittat på produkter i miljöer med förhöjd risknivå och gjort riskutvärderingar inom olja & gas, marina slangar för olja och gas samt flyg. Totalt sett står olje- och gasindustrin för 4 procent av omsättningen och lägger man till flygindustrin blir det 10 procent.

1. Vad har ni kommit fram till i denna riskutvärderingsprocess? I det fall att fossila bränslen i allt större omfattning fasas ut i fler länder hur kommer detta att påverka Trelleborgs utveckling de närmsta tio åren?
2. Har ni gjort eller planerar ni att genomföra scenarioanalyser kopplade till klimatförändringarna för dessa produkter med förhöjd risknivå.

Svar från vd:

Detta är omfattande frågor. Vidare är riskutvärderingarna produkt- och applikationsspecifika. Fossila bränslen kommer finnas kvar väldigt länge och världens förbrukning av olja spås öka med 2% per år till 2030. I de fall fossila bränslen fasas ut så kommer det ha en begränsad påverkan på Trelleborg. Angående scenarioanalyser så har företaget tittat på olika klimatscenarier. Det är svårt att ge ett fullständigt svar men en del går att finna på vår hemsida.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

KPA Pension är det ledande pensionsbolaget inom kommunsektorn. Sedan starten 1922 har vi erbjudit våra kunder konkurrenskraftiga pensions- och försäkringslösningar. KPA Pension är också pensionsbolaget som tänker ett steg längre. Vi vill ge våra kunder en trygg pension i en hållbar framtid och tar därför ett aktivt samhällsansvar.

KPA Pension har idag hand om pensionen för cirka en miljon anställda inom kommun, landsting, region, kommunalförbund, kommunförbund och kommunala företag. Vi ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Regioner.

